

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 4 au 8 septembre 2022

Souguia n° 70

ת"ס

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Melekhet Mah'chevet

Melakha Chéina Tsrikha Légoufah (2)

-Halakha-

Cette semaine nous terminons la Souguia de MCETL. Nous étudierons d'abord la différence entre Psik Récheh et MCETL. Puis nous nous pencherons sur le Psak Halakha, notamment si on tranche comme Rabbi Chimon ou Rabbi Yehouda.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מטר אסור ולא על אסור מטר, ולא יכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמתי חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמתי חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

Programme du dimanche

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour
Levi itshak ben sterna sara alta, Nechama Dina bat Bracha, Hanna bat Nechama Dina,
Moushka bat Nechama Dina, Hanane ben Nechama Dina, Ysschar dov ber ben Nechama
Dina, Yeochoua ben Nechama Dina, Esther Rachel bat Nechama Dina, Haim Menahem ben
Nechama Dina, Israël Arie Leib ben nechama dina*

1. La différence entre MCETL et Psik Recheh

Les grands Poskim ont rapporté le principe de Rabbi Avraham ben Harambam. Cependant le Mahatsit Hachekel pose une question sur ce principe.

ש"ת מהר"ם אלשקר סימן קד
[...]. איכא למימר דהכא גבי פסיק רישיה אינו מתכוין למלאכה כל עיקר אלא שהיא תעשה בהכרח כגון מי שסגר פתח ביתו והיה שם צבי שהוא לא כיון לצידת הצבי אלא שהצידה נעשית בהכרח אבל מלאכה שאינה צריכה לגופה הוא מתכוין לגוף המלאכה אלא שאינו מתכוין לתכלית' מיסוד רבי' אברהם החסיד בשם אביו הרמב"ם ז"ל [...].

כסף משנה הלכות שבת פרק א הלכה ז
ההפרש שיש בין מלאכה שאינה צריכה לגופה ובין פסיק רישיה ולא ימות הוא דגבי פסיק רישיה אינו מכוון למלאכה כל עיקר אלא שהיא נעשית בהכרח. כגון שסגר פתח ביתו והיה שם צבי שהוא לא כיון לשמירת הצבי אלא שהמלאכה נעשית בהכרח. אבל מלאכה שאינה צריכה לגופה הוא מתכוין לגוף המלאכה אלא שאינו מכוין לתכליתה. **מיסוד הר"ר אברהם החסיד בשם אביו ז"ל ע"כ:**

מחצית השקל אורח חיים סימן רעח ס"ק א

[...] לפי סברת הר"ר אברהם אדרבא איפכא מסתברא, דיותר ראוי לחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה דעל כל פנים נתכוין למלאכה, מלחייב בפסיק רישיה דלא נתכוין כלל למלאכה. וכן קשה לרבי שמעון גופה דפוסט במלאכה שאינה צריכה לגופה ומחייב בפסיק רישיה. וצריך לומר דבשבת דמלאכת מחשבת אסרה תורה, אם כן יש לומר במלאכה שאינה צריכה לגופה דנתכוין למלאכה ולא נתכוין לתכליתה, הרי מחשבתו הוציאה מכלל מלאכה. מה שאין כן בפסיק רישיה, דלא נתכוין כלל למלאכה, ולא הוציא מחשבתו מכלל מלאכה (ועיין סימן רס"ח ס"ק ג' בשם הרא"ש ברכות פ"א סימן יד לענין ברכה, קצת דמיון):

Selon la question posée par le Rachba au sujet de l'interdiction de retirer un point de lèpre, pensez-vous qu'il retient le même principe ? Même question sur le Havot Yaïr concernant quelqu'un qui porte un vêtement Chaatnez pour se dérober de la douane.

חידושי הרשב"א מסכת שבת דף קלג עמוד א

תמיהא לי מאן דמתני לה אהיא דר' יאשיה מאי קרי ליה דבר שאין מתכוין, דהא מתכוין הוא לקציצה אלא שאינו מתכוין לטהר אלא למול, ואין זה קרוי דבר שאין מתכוין אלא מלאכה שאינה צריכה לגופה, והא למה הדבר דומה למכבה גחלת של עץ ברשות הרבים דמתכוין לכבות ולא מחמת שהוא צריך לגופו של כבוי אלא כדי שלא יזקוק בה רבים וקרינן לה מלאכה שאינה צריכה לגופה ולא דבר שאין מתכוין וכדאיתא בפרק כירה (מ"ב א') גבי המיחם שפינהו דאמרינן שמואל בדבר שאין מתכוין סבירא ליה כרבי שמעון במלאכה שאינה צריכה לגופה סבירא ליה כרבי יהודה, וי"ל דאי כתב רחמנא בפירוש השמר בנגע הצרעת שלא תקוץ הכי נמי, אלא השמר בנגע הצרעת כתב רחמנא כלומר שלא יטהרנו אלא בהוראת כהן ואנן הוא דאמרינן דכיון שכן אסור לקוץ בהרת שמטהר הוא בקציצתו, והלכך כשזה קוצץ לשם מילה הוה ליה דבר שאין מתכוין אצל טהרה.

שו"ת חוות יאיר סימן קפח

[...] שהרי באמת ק"ל דמודה ר"ש בפ"ר ולמה ס"ל דשרי ללבוש כלאים לגנוב המכס ואין לנו פ"ר גדול מזה שלובש ולבוש כלאים לפנינו. ויש לישב זה בשנוסף לדקדק בסוגיא הש"ס מ"ש שם דפליגו אם שרי לגנוב המכס בהם בפלוגתת' דדבר שאינו מתכווין דלכאורה אינו ענין לזה כי דשא"מ בכל מקום הוא שמחשבתו במעשה אשר הוא עושה אינו כלל לעשיית האיסור כענין גורר אדם מטה כסא וכו' כי אינו חושב כלל שע"י כך יעשה חריץ. מש"כ זה שלובש כלאים ודעתו ללבושו רק שתכלית לבישתו אינו לעצם הלבישה ויותר היה לנו לדמותה למלאכה שא"צ לגופה ואין חילוק בהיא רק לענין שבת. אבל לדמות לה לדשא"מ לכאורה זר. וע"כ תאמר דשבת שאני דאיסור המלאכה אסורה עצמה לא מצד שנהנה ממלאכתו שאם הדליק נר ביום חייב [צ"ע דודאי כך הוא לדעת הרמב"ם דפסק במלאכה שא"צ חייב אבל רוב הפוסקים ס"ל דפטור ע' בה"ה במיימוני ריש הלכות שבת מ"ו] אף על פי שאינו נהנה לכן ענין דשא"מ הוא שאינו נותן לב כלל לגוף המלאכה שהוא האיסור מש"כ כלאים דהאיסור הוא מצד הנאה דמטיא בדרך לבישה או העלאה לכן לר"ש אף על פי שלובש כלאים לפנינו מפני שעיקר האיסור הוא הנאה דמטיא מן המלבוש צריך שתהיה ההנאה מצד הלבישה עצמה לא מצד הנאה חוצה שמקבל ע"י הלבישה כגון לגנוב המכס דמקרי דשא"מ ולא הוי ההנאה פ"ר דמי ימר שתעלה לו ערמתו כי אפשר שהמוכסין יחקורו וירגישו ויטול ממנו מכס [...].

Les mots du jour à apprendre :

Emmenez	אָיַטוּ
Ils l'ont emmené	אָיַתוּהוּ
Emmener	אָיַתוּי

Programme du lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour

Levi itshak ben sterna sara alta, Nechama Dina bat Bracha, Hanna bat Nechama Dina, Moushka bat Nechama Dina, Hanane ben Nechama Dina, Ysschar dov ber ben Nechama Dina, Yeochoua ben Nechama Dina, Esther Rachel bat Nechama Dina, Haim Menahem ben Nechama Dina, Israël Arie Leib ben nechama dina

Rachi commente la Guemarra qui interdit de disposer des bûches comme si on construisait un Binyan, en disant que cela revient à Davar Chéino Mitkavaen. Pouvez-vous expliquer ses paroles ?

תלמוד בבלי מסכת ביצה דף לב עמוד ב

אמר רב יהודה: האי מדורתא, מלמעלה למטה - שרי, מלמטה למעלה - אסור.

רש"י מסכת ביצה דף לב עמוד ב
 האי מדורתא - היסק גדול שעושין לפני שרים כדרך בנין, תחתיו עצי הכתלים - שרי.
 עושין לו כתלים מארבעה רוחות, וסודרין עצים למעלה, ודומה לאהל.
 מלמטה למעלה - לסדר העצים של כתלים תחלה לעשות עליהם הגג - אסורין, שדרך בנין הוא.

מלמעלה למטה - להתחיל תחלה מן הגג, ואחר כך יסדרו תחתיו עצי הכתלים - שרי.
שם דף לג עמוד א
 [...] אבל אכן כרבי שמעון סבירא לן, בין במוקצה בין בדבר שאינו מתכוין [...].

Autre principe développé par le Maguid Mishnei.

רמב"ם הלכות שבת פרק יב הלכה ב

[...] המכבה גחלת של מתכת פטור, ואם נתכוין לצרף חייב [...]

מגיד משנה הלכות שבת פרק יב הלכה ב

אבל המכבה גחלת וכו'. פ' כירה (מ"ב) אמר שמואל מכבין גחלת של מתכת ברה"ר בשביל שלא יזקוקו בה רבים אבל לא גחלת של עץ. ואקשינן אי כר"ש אפי' של עץ נמי ותיצרו דכר"י ס"ל בדין מלאכה שא"צ לגופה שחייב עליה.

ומדברי רבינו שכתב שהכל תלוי בכונתו נראה שכל שאינו מתכוין אין ראוי לומר בו פסיק רישיה ולא ימות הוא וליחייב מפני שכשהוא מתכוין הוא עושה מלאכה וכשאינו מתכוין אין בו מלאכה כלל שהרי אינו רוצה לעשות ממנו כלי דומה לקטימת קיסם שהזכרנו פי"א שכל שאינו קוטמו לחצוץ בו שניו אף על פי שראוי לכך בקטימתו פטור שכל שהוא מפני תקון כלי מי שאינו מתקנו פטור ואפי' לר"י המחייב בדבר שאין מתכוין. וקרובים לזה דברי הרמב"ן ז"ל והדבר מוכרח לומר כן לפי שטת רבינו:

2. Psak Halakha

מב.

כירה פרק שלישי שבת

מוסר. שאין מתכוין לכך: גחלים של מסכת. שמשליכין לחוץ פסולת^א של צרזל דלא שייך כבוי צהכי מדאורייתא ומדרבנן אסורה והיכא דאיכא נוקא לרבים לא גזרו על השבות: אבל לא של עץ. דאיסורא דאורייתא היא וחייב סקילה: אפילו של עץ נמי. דהא לרבי שמעון

מותר למימרא דשמואל כרבי שמעון סבירא ליה^א והאמר שמואל "מכבין גחלת של מתכת ברה"ר בשביל שלא יזקוקו בה רבים אבל לא גחלת של עץ ואי ס"ד סבר לה כרבי שמעון אפילו של עץ נמי^ב בדבר שאין מתכוין סבר לה כרבי שמעון במלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כרבי יהודה אמר רבינא דהלכך^א קוץ ברשות הרבים מוליכו פחות פחות מד' אמות ובכרמלית אפילו טובא: אבל גותן כו': ת"ר גותן

מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה וכל כבוי אינו צריך לגופו חוץ מעושי פחמין או מהצדדי פתילה: הלכך. כיון דאמרת לא גזרו שבות דכבוי מתכת במקום נוקא לרבים: קוץ ברשות הרבים מוליכו פחות פחות מד' אמות. עד שיסלקנו לזידי רשות הרבים דאיסורא דרבנן הוא: וצנרמליס. דטלטול ידיה דרבנן: אפילו טובא. יעצירנו בעקירה אחת: חמין לתוך לונן.

Les mots du jour à apprendre :

Sont restés	אִיתָּוּר
Nous avons emmené	אִיתָּיִנָּא
Est resté	אִיתָּר

Programme du mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour

Levi itshak ben sterna sara alta, Nechama Dina bat Bracha, Hanna bat Nechama Dina, Moushka bat Nechama Dina, Hanane ben Nechama Dina, Ysschar dov ber ben Nechama Dina, Yechoua ben Nechama Dina, Esther Rachel bat Nechama Dina, Haim Menahem ben Nechama Dina, Israël Arie Leib ben nechama dina

Selon vous, le Rambam est-il Possek comme Rabbi Chimon ou Rabbi Yehouda ?

רמב"ם הלכות שבת פרק א הלכה ז

כל העושה מלאכה בשבת אף על פי שאינו צריך לגופה של מלאכה חייב עליה, כיצד הרי שכבה את הנר מפני שהוא צריך לשמן או לפתילה כדי שלא יאבד או כדי שלא ישרף או כדי שלא יבקע חרש של נר חייב, מפני שהכיבוי מלאכה והרי נתכוין לכבות ואף על פי שאינו צריך לגוף הכבוי ולא כבה אלא מפני השמן או מפני החרש או מפני הפתילה הרי זה חייב, וכן המעביר את הקוץ ארבע אמות ברשות הרבים או המכבה את הגחלת כדי שלא יזוקו בהן רבים חייב ואף על פי שאינו צריך לגוף הכבוי או לגוף ההעברה אלא להרחיק ההזק הרי זה חייב וכן כל כיוצא בזה.

השגת הראב"ד כל העושה מלאכה בשבת אף על פי שאינו צריך לגופה של מלאכה חייב עליה. א"א ר"ח (רבינו חננאל) ז"ל פסק כר"ש שהוא פוסק מדאמרינן פרק נוטל רבא כר"ש ס"ל דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה.

Relever les différentes preuves du Rachba.

חידושי הרשב"א מסכת שבת דף צד עמוד ב

ולענין מחלוקת רבי יהודה ורבי שמעון במלאכה שאינה צריכה לגופה פסק ר"ח ז"ל הלכתא כרבי שמעון, מדאשכחן לרבא דהוא בתרא דסבירא ליה כוותיה בפרק נוטל אדם את בנו (קמ"א א'), ורבינו האי גאון ז"ל גם הוא נראה מדבריו שהוא פוסק כן וכן פסק הראב"ד ז"ל, אבל הרב אלפסי נראה שפוסק כר' יהודה מפני שכתב בפרק כירה הא דאמר שמואל (לעיל מ"ב א') מכבין גחלת של מתכת ברשות הרבים אבל לא של עץ, ואמרינן התם דשמואל סבר לה כר' יהודה במלאכה שאינה צריכה לגופה, וכן השמיט הרב ז"ל בפרק שמנה שרצים (ק"ז ב') אותן שלש שמועות דצידת נחש ומפיס מורסא וצידת צבי דאוקימנא כרבי שמעון, וכן פסק הרמב"ם ז"ל כרבי יהודה, והרמב"ן ז"ל כתב לקמן בסוף פרק כל כתבי הקדש (קכ"א ב') שאף רבינו הרב אלפסי ז"ל כרבי שמעון הוא פוסק, שהרי הביא משנתנו שבפרק במה מדליקין (כ"ט ב') דקתני חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה פחם ואוקמה כרבי שמעון, והני מתניתין דמפיס מורסא וצידת נחש כבר כתבן בפרק האורג דאלמא הכי סבירא ליה, ומה שכתב בפרק כירה גבי שמואל במלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כרבי יהודה, בא ללמדנו דלמאי דסבירא לן כרבי שמעון אפילו של עץ נמי שרי.

Comment les Poskim ont-ils compris la Chita du Rif ?

מגיד משנה הלכות שבת פרק א הלכה ז

[ז] כל העושה מלאכה בשבת אף על פי שלא צריך וכו'. דין זה מחלוקת ר' יהודה ור"ש בהרבה מקומות. ועיקרו פ' המצניע (שבת צ"ג ב') במשנה וסתם המשנה שם כר' יהודה דמחייב. ובהשגות א"א ר"ח ז"ל פסק כר"ש וכו' פטור עליה ע"כ. ומדברי ההלכות שכתבו פרק כירה נראה שפוסקים כר' יהודה וכשמואל דס"ל הכין. ויש לי סעד לסברא זו מפני שידוע דמאן דמחייב דבר שאין מתכוין כ"ש שיחייב מלאכה שאינה צריכה לגופה. ומאן דפטור דבר שאינו מתכוין אינו הכרח שיפטור מלאכה שאינה צריכה לגופה כדאיתא פרק כירה (שם מ"א): ושתייהן מחלוקת ר"י ור"ש ונחלקו רב ושמואל בפסק ההלכה ורב סבר כר"י לחייב ואפילו באין מתכוין ושמואל כר"ש בדבר שאינו

מתכוין אבל לא בשאינו צריך לגופה ואיך נקל אנחנו משניהם ומ"מ דעת אחרונים ז"ל כך הוא כר"ש עד שהרמב"ן ז"ל דחק לומר שאף כונת ההלכות היתה לפסוק כר"ש וזה דעת הרשב"א ז"ל והאריכו בזה. ופירשו מה שאמרו פרק אחרון (שבת דף קנ"ז) בכל השבת כלה הלכה כר"ש לבר ממוקצה וכו' שהוא כולל אפילו מלאכה שאינה צריכה לגופה ולא דיני מוקצה בלבד:

כסף משנה הלכות שבת פרק א הלכה ז

[ז] כל העושה מלאכה וכו'. כתב הרמ"ך אף על פי שהרי"ף פסק כן לא נראה לר"ח ולכל רבותי מפני כמה סתומות דהוא כר"ש כגון צידת נחש ומפיס מורסא וההיא דכל המזיקים נהרגין וההיא דכחס על הנר דמוקי ליה הכא כר"ש דיקא מתניתין כותיה ותו מדאמרין בפ' נוטל (שבת קמ"א:) רבא כר"ש ס"ל דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה והרי"ף גופיה הביא ההיא דר' יוחנן דאוקמא לר' יוסי כר"ש והוא הביא ג"כ הא דכל פטורי דשבת וכו' בר מהני תלת דפטור ומותר וההיא אזלא כר"ש עכ"ל ויתבאר בסמוך:

Les mots du jour à apprendre :

Il y a	אִיכָא
Il y a entre eux	אִיכָא בֵּינֵיהוּ
Il y a quelqu'un qui dit	אִיכָא דְאָמַר

Programme du Mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour

Levi itshak ben sterna sara alta, Nechama Dina bat Bracha, Hanna bat Nechama Dina, Moushka bat Nechama Dina, Hanane ben Nechama Dina, Ysschar dov ber ben Nechama Dina, Yeochoua ben Nechama Dina, Esther Rachel bat Nechama Dina, Haim Menahem ben Nechama Dina, Israël Arie Leib ben nechama dina

Chita du Tour

Comment les Poskim ont-ils compris la Chita du Tour ? Quelle question lui est-il posée ? Quelles sont les différentes réponses apportées ?

טור אורח חיים הלכות שבת סימן רעח

המכבה הנר מפני שהוא מתיירא מפני עכו"ם או לסטים או רוח רעה או לצורך חולה שאין בו סכנה פטור אבל אסור ואם יש בו סכנה מותר לכתחלה ואם כבהו מפני שחש על הנר או על השמן או על הפתילה פטור ואם כבהו כדי להבהב הפתילה חייב חטאת:

בית יוסף אורח חיים סימן רעח

[א] המכבה הנר מפני שהוא מתיירא מפני גוים וכו'. משנה בפרק במה מדליקין (כט:) המכבה את הנר מפני שהוא מתיירא מפני גוים מפני ליסטים מפני רוח רעה ואם בשביל החולה שישן פטור, ומפרש בגמרא (ל.) דמתניתין רבי יהודה היא דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה ומתניתין בחולה שיש בו סכנה ובדין הוא דליתני

נמי מותר ואידי דבעי למיתני סיפא חייב תנא נמי רישא פטור אבל אם אין בו סכנה חייב חטאת הוא אבל לרבי שמעון בחולה שיש בו סכנה מותר ובחולה שאין בו סכנה פטור משום דסבירא ליה מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה, ורבינו פוסק כרבי שמעון וכדעת הרמב"ן (חי' קנז. ד"ה בכל) שכתב הר"ן בסוף שבת (זו: ד"ה גמרא) וגם הוא ז"ל העלה כן בפרק המצניע (לו רע"א) וגם הרב המגיד כתב בפרק א' (ה"ז) שכן דעת האחרונים, אבל הרמב"ם פסק שם כרבי יהודה. ובכוונת הרי"ף כתב הר"ן בהמצניע (שם) דסבירא ליה לרבי שמעון והרב המגיד כתב בפרק הנזכר שכן דחק לומר הרמב"ן (חי' קנא: ד"ה ברצין, מלחמות דף מו.) ושכן דעת הרשב"א (קנא: ד"ה ברצין) ואף על פי שממה שכתב בפרק כירה (יט:): נראה שפוסק כרבי יהודה:

מגן אברהם סימן רעח ס"ק א

מות' לכבו' כו'. וכיבוי היא מלאכ' שא"צ לגופה אא"כ עוש' להבהב הפתיל' וכתבו התו' דף צ"ד דאם א"צ לאותו הענין שהיו צריכים במשכן מקרי א"צ לגופה כו' ע"ש באורך והטור פסק כאן דפטור וכ"פ היש"ש בביצ' סי' כ"ט ועסי' שי"א ס"ב וסי' של"ד עספ"ו דכריתות בתו', וכל בכ"מ פ"א מ"כ ההפרש בין מלאכה שאצ"ל ובין פסיק רישיה דגבי פסיק רישי' אינו מכיון למלאכה כל עיקר כגון שסגר פתח ביתו וצבי ניצוד מאליו ומלאכה שאצ"ל הוא מכיון לגוף המלאכה אלא שאינו מכיון לתכליתה מיסוד הר"ר אברהם החסיד עכ"ל כלו' כגון הכא שמכיון לכיבוי ואינו מכיון לעשות פחמין, והקשה בספר ט"א דף מ' דבח"מ סימן תכ"ד פסק הטור דהחובל בחבירו בשבת פטור מתשלומין משום שחייב מית' וכאן פסק דמלאכ' שאצ"ל פטור וי"ל דספוקי מספק' ליה וגבי ממון המע"ה ול"נ דלר' אבהו חובל חייב אפי' לר"ש אפי' א"צ הדם לכלכו/לכלבו/ עכ"ל וביש"ש בב"ק פ"ח סימן כ"ב כתב דהחובל דרך מריבה דעתו שיצא ממנו דם הוי צריכה לגופה, [וא"ל מנא ידעי' שדעתו על כך וי"ל שמודה] וא"א שישבע על כך דאם כן דומה לנשבע להרע והוי כמו שבועת שוא ועי"ל דסתמא דחבלה הוי צריך לגופה עכ"ל, גם בש"ג פ"ב דשבת הקשה קושיא זו ע"ש, ובמ"מ פ"ח ד"ח כתב מחלוקת אם חובל בדרך נקמה נקרא מתקן או מקלקל ופטור אפי' לר' יודא ועסי' שי"ו ס"ח

Chita du Choulhan Aroukh

Selon les principes d'écriture du Choulhan Aroukh, est-il possek comme le Rambam ? Etudier les apparentes contradictions posées par les Ah'aronim

משנה ברורה אורח חיים סימן שלד סעיף כז

(פד) בין וכו' של עץ - דכיבוי שחייב מן התורה הוא דוקא כשמכבה לעשות פחמין אבל סתם כיבוי הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה והוא רק איסור דרבנן ובמקום הזיקא דרבים [עב] שיוכלו להנזק בגופן לא גזרו אבל במקום הזיקא דממונא אסור כמ"ש סעיף כ"ה והרמב"ם ס"ל דחייב במלאכה שאצ"ל ולכך אסור בשל עץ אבל בשל מתכת ליכא איסור כיבוי מן התורה לכו"ע דאינו שורף: (פה) והרמב"ם אסור וכו' - והלכה כדעה ראשונה [א"ר]:

שולחן ערוך אורח חיים סימן

שלד סעיף כז

גחלת המונחת במקום שרבים ניזוקים בה יכול לכבותה, בין אם היא של מתכת בין אם היא של עץ, והרמב"ם אסור בשל עץ.

משנה ברורה אורח חיים סימן שטז סעיף ח

(כח) שמונה וכו' - דהנה מתחלה ביאר המחבר דין צידה בחיה ועוף דבאותן המינים סתמייהו ניצודין לצורך ועכשיו ביאר המחבר דין צידת שרצים דבהו יש חילוק דבאותן המינים שיש להן עורות והוא הח' שרצים האמורים בתורה החולד והעכבר והצב וגומר יש צידה דמסתמא צדן ג"כ לצורך זה אם לא שכונתו היתה בהדיא שלא לצורך ופטור משום דהו"ל מלאכה שאינו צריך לגופה אבל שאר שרצים אין להן עורות וסתמייהו ניצודין שלא לצורך אם לא שכונתו היה בהדיא לאיזה צורך ואז הוא חייב אם הוא דבר שבמינו ניצוד: (כט) והחובל - טעם לחיוב חבלה הוא [מב] מפני נטילת נשמה שבאותו מקום כי הדם הוא הנפש [מג] וע"כ אפילו יצא הדם כל שהוא או נצרר הדם כל שהוא חייב: (לב) אינו חייב - הטעם [נא] דקי"ל חבורה החוזרת לא שמה חבורה וע"כ שאר שרצים שעורן רך ממש כבשר במהרה נצרר בו הדם וישוב אח"כ לקדמותו לפיכך אינו חייב עד שיצא דם

שולחן ערוך אורח חיים סימן

שטז סעיף ח

שמונה שרצים האמורים בתורה, הצדן חייב והחובל בהם, אף על פי שלא יצא מהם דם אלא נצרר תחת העור, חייב; ושאר שרצים, אינו חייב החובל בהם אא"כ יצא מהם דם, והצדן לצורך, חייב; שלא לצורך, או סתם, פטור אבל אסור, ולהרמב"ם חייב.

משא"כ ח' שרצים שאין עורן רך אין נצרר בו הדם עד שנתהוה חבורה גמורה שאין חוזרת לקדמותו ויש לחייבו אף בנצרר משום נטילת נשמה שבאותו מקום:
 (לג) שלא לצורך - כגון [נב] לשחק וכה"ג ופטור משום דהוה ליה מלאכה שאין צריך לגופה.
 (לד) ולהרמב"ם חייב - אפילו שלא לצורך כל שנתכוין למלאכה דס"ל מלאכה שאינו צריך לגופה חייב עליה [נז] ורוב הפוסקים פוסקים כדעה הראשונה דפטור מחטאת [נח] משום דבעינן מלאכת מחשבת ואסור מדרבנן:

Les mots du jour à apprendre :

Il y a à dire	איפא למימר
Il y a à contredire	איפא למיפרך
Comment	אידין

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour

Levi itshak ben sterna sara alta, Nechama Dina bat Bracha, Hanna bat Nechama Dina, Moushka bat Nechama Dina, Hanane ben Nechama Dina, Ysschar dov ber ben Nechama Dina, Yeochoua ben Nechama Dina, Esther Rachel bat Nechama Dina, Haim Menahem ben Nechama Dina, Israël Arie Leib ben nechama dina

שולחן ערוך אורח חיים סימן שמ סעיף א

אסור ליטול שערו או צפרניו, בין ביד בין בכלי, בין לעצמו בין לאחרים, וחייב על שתי שערות; ומלקט לבנות מתוך שחורות, אפי' באחת, חייב, ודבר זה אפי' בחול אסור משום לא ילבש גבר שמלת אשה

ביאור הגר"א אורח חיים סימן שמ סעיף א

ומלקט כו'. סתם כדעת הרמב"ם דהלכה כר"י במלאכה שאצ"ל והסוגיא זו מוכח כן דהלכה כר"י והוא ראייה לפסק הרמב"ם:

מגן אברהם אורח חיים סימן שמ סעיף א

בין לאחר'. ולמ"ד מלאכה שאצ"ל פטור מיירי שצריך לשערן:

מחצית השקל אורח חיים סימן שמ ס"ק א

בין כו'. שצריך לשערן. ולא ניחא ליה לומר דהרב ב"י סבירא ליה כהריב"ש, דלא כהתוספות, אלא דבגוזז לא בעינן שיהיה צריכה לגופה, כמו שכתב לעיל [ריש הסימן] ליישב דעת הטור, היינו

משום דדרך הרב ב"י להביא כל הדיעות באריכות בספרו הארוך על הטור, ובשו"ע כתב קצרן של דברים, וכיון שלא הביא דברי הריב"ש בספרו הארוך, איך נאמר שבשו"ע פסק כהריב"ש. אלא על כרחך צריך לומר דמיירי שצריך לשערן. וכן כתב בספר נקודות הכסף [יו"ד סימן קצח ס"ק א], שהקשה על הרב ב"י שבסימן שט"ז סעיף ח' וכן סוף סימן של"ד הביא מחלוקת הטור [סימן רעח; סימן שטז עמוד שעט] ורמב"ם [שבת א, ז] אי חייב במלאכה שאינה צריכה לגופה, ובסימן שכ"ח סעיף ל"א בצפורן שפרשה, סתם דאם לא פרשה רובה ונטלו בכלי חייב, והיינו כדעת הרמב"ם דפסק מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב. ותיירץ דנפקא מינה בסימן שכ"ח באם צריך לצפורנים כנזכר לעיל. ועיין מה שכתבתי בעזרת השם לעיל סימן שכ"ח סעיף ל"א [ס"ק לה]:

ביאור הלכה סימן שמ סעיף א

וחייב וכו' - הנה התוס' כתבו דזהו דוקא לר"י דמלאכה שאין צריך לגופה חייב אבל לר"ש פטור אף בכלי ומשום זה **תמהו האחרונים** על הרא"ש והטור שהעתיקו הדין הלא הם פסקו כר"ש וגם המחבר האיך סתם הדין בזה בסתמא ובסי' שט"ז ס"ח מצדד בדעה הראשונה לפטור **והמ"א** בסק"א כתב דלמ"ד דמשאצ"ל פטור מיירי בשצריך לשערן אלא דקשה על דבריו דלפ"ז אמאי פסק דבמלקט לבנות מתוך שחורות אפילו באחת חייב הא מ"מ א"צ להשער גופא דאף אם נימא דמיירי שצריך להשערה האחת שליקט הא בעצמה בלבד לית בה שיעורא לחיוב וכי משום דעושה תועלת היפוי בליקוט השערה האחת יושלם בזה השיעור של ב' שערות הצריך לגופן אח"כ מצאתי לאחד שהקשה כן

ונראה דמטעם קושיא זו נייד **הגר"א** מדברי המ"א וציין על הדין דמלקט שחורות וכו' סתם כדעת הרמב"ם דהלכה כר"י במלאכה שאצ"ל עכ"ל וכן במכות כ' ע"ב ציינו דבריהם בשם רשב"ם ג"כ על מימרא זו דמלקט וכו' (ואולי י"ל בדוחק דברי המ"א דכיון דחשיבא מלאכת גזיזה בזה אפילו בשערה אחת משום שמתיפה עי"ז ממילא חשיב אח"כ צריך לגופה ג"כ במה שצריך לשערה זו בלבד) וגם לפי דברי המ"א יהיה מוכרח לבאר ההיא דלעיל בסימן שכ"ח סל"א גבי ציצין וצפורן ע"ש ג"כ בשצריך להן וזהו דוחק גדול מאד וכן בתשו' ח"צ סימן פ"ב דחה בב' ידים מחמת קושיא זו.

והנה הגר"א כתב דהשו"ע סתם פה להלכה כדעת הרמב"ם במשאצ"ל דחייב אך מה נעשה בקושית כל האחרונים שהטוש"ע סותרים את עצמן וכנ"ל והנה **הריב"ש** בסימן שצ"ד [והובא לעיל בסימן ש"ג וגם בסימן זה] כתב **דמלאכת הגזיזה חשיבא מלאכה לכו"ע אפילו אין צריך להשער** דגזיזה היתה במשכן שלא לצורך הצמר והשער רק לצורך העור כגון בעורות תחשים וע"כ חייב כל שהוא לצורך גופן אף על פי שאינו צריך לשער ומלאכה הצריכה לגופה היא עכ"ל וכיוצא בזה ממש כתב מורו **הר"ן** בחידושויו על שבת וז"ל מחלוקת ביד פרש"י משום גוזז שאע"פ שאינו צריך לגיזה הואיל והוא צריך ליפות עצמו בגיזה זו אף בזה חייב משום גוזז דומיא דגוזז את השלח שהוא חייב משום גוזז ואף במקום שאינו צריך לגיזה אלא שישאר העור בלא שער כדי שיהא ראוי לעיבוד עכ"ל ואפשר לומר שזהו דעת הטוש"ע ושלא כדעת התוס' ומצאתי **בת"ח** שהו"א הסכים ג"כ דדעת הטוש"ע הוא כדעת הריב"ש ושלא כדעת התוס'.

והנה ראיתי בספר **סדרי טהרה** שתמה על הח"צ בזה שהסכים לדעת הריב"ש וכתב דהלא הרא"ש כתב בהדיא בבכורות כ"ה וגם הביא שם כן בשם הרמב"ן דתלישת הצמר מן הבהמה קודם שחיטה וכן הנוצות מן העוף הוא מלאכה שאצ"ל וע"כ דהם ס"ל ג"כ כדעת התוס' **ובאמת לאו ראייה הוא** כלל כמו שדחה הוא בעצמו אח"כ דשאני התם דהאי תלישה לאו לצורך העור אלא לצורך השחיטה אבל היכא דהוא לצורך העור אף על פי שאין צריך לגיזה ס"ל דחייב וכמ"ש בגוזז מן השלח וכן נמי בענינו כיון שהוא נוטל הצפרנים או השער להתיפות את עצמו מקרי זה לצורך גופו וכנ"ל בשם הר"ן.

והנה השתא שבררנו דסוגיא זו דשבת צ"ד ע"ב ע"כ מיירי בשאינו צריך להשער והצפרנים ע"כ אנו מוכרחין לומר מעוד כמה גדולי הראשונים דס"ל ג"כ כדעת הריב"ש והר"ן הנ"ל הלא המה הר"ח והרמב"ן והסמ"ג והרא"ש ונבארם אחד לאחד. **הר"ח** דהוא בעצמו פסק כר"ש והוא ג"כ פסק בענינו בהדיא דבכלי חייב חטאת וגם **הרמב"ן** דהוא בעצמו הביא בפרק כל כתבי והוכיח שהרי"ף פוסק כר"ש והכא הרי"ף בעצמו העתיק כל הסוגיא דציצין וצפורן **וגם הרא"ש והסמ"ג דהם הסכימו בהדיא דהלכה כר"ש** דמשאצ"ל פטור ואפ"ה העתיקו שניהם כל הסוגיא דציצין וצפורן ודמלקט שחורות מתוך לבנות דיש בהן חיוב חטאת וע"כ אנו צריכין לומר דכל אלו הפוסקים ס"ל כהר"ן וריב"ש הנ"ל דזה מקרי צורך גופן ולפיכך סתם השו"ע להלכה כן.

והנה ראה ראיתי שהגר"א בסימן זה כתב דמסוגיא זו ראייה לפסק הרמב"ם דמשאצ"ל חייב אבל לפי דברי כל הגאונים הנ"ל שס"ל דמשאצ"ל פטור ואעפ"כ העתיקו כולם הסוגיא ע"כ דס"ל כר"ן וריב"ש הנ"ל ועיין בסימן שט"ז סוף סעיף ח"ת בבאור הגר"א שמצדד שם דהלכה דמשאצ"ל פטור וע"כ דהוא מראה פנים לכל שיטה שיש לה מקור גדול בתלמוד.

והנה באשה ששכחה ליטול צפרנים בע"ש ואירע ליל טבילתה בשבת בודאי לכתחלה נכון לה ליזהר שתאמר לעו"ג ליטלם ביד ולא בכלי דהוא מלאכה גמורה לדעת הרמב"ם אך בא"א לה ביד מצדד המ"א להקל ע"י עו"ג אף בכלי וכדעת נקודות הכסף ביו"ד סימן קצ"ח וכמ"ש למעלה דבזה מקרי מלאכה שאצ"ל שאין כונה שלה להתנאות בזה רק לצורך טבילה ונ"ל דבצפרני רגליה בודאי טוב יותר להתיר ע"י נקור מלהתיר ע"י עו"ג עיין בפ"ת שם בשם מהר"ר דניאל זצ"ל. [...]

Les mots du jour à apprendre :

Si seulement	אִיכּוֹ
Il a eu l'intention	אִיכּוּן
J'ai eu l'intention	אִיכּוּנִי

Biographies:

Maharam Elachkar - מהר"ם אלשקר

Rabbi Moshe Ben Itshak Elachkar est né en 1466 en Espagne, et a émigré avec la grande vague d'exils en 1492. Il s'installe d'abord en Tunisie puis en Grèce, puis est nommé Dayan au Caire en 1522. Enfin, il fait son Alya et réside à Jerusalem jusqu'à la fin de sa vie en 1542.

Il fut était un éminent érudit parmi les Rabbanim contemporains, et ses opinions étaient tenues en estime dans tout l'orient et même en Italie. Dans son Responsa, apparaissent les multiples échanges avec les Grands de sa Génération. Son ouvrage prend une place importante, notamment pour les noms géographiques dans les écrits rabbiniques et dans les actes de divorce.

H'avot Yaïr - חוות יאיר

Rabbi Yaïr Haïm ben Moshé Shimshon Bacharach (le nom Yair a été ajouté après une maladie) est né en 1638 à Lipnik en Moravie, et décédé en 1702. Possek majeur du 17ème siècle, il a étudié dans différentes Yeshivot en Allemagne et a eu de nombreux postes de direction, malgré les nombreuses difficultés rencontrées dans sa vie. Il vécut d'abord à Coblenze, puis le reste de sa vie à Worms et Mayence

Dans son Responsa le Havot Yaïr, sa grandeur en Torah est clairement visible, tant dans ses approfondissements dans un large horizon de sujets, que ses connaissances dans la Kabala. Il est considéré comme une source principale concernant les minhagim (coutumes) de la région et de l'époque.

Liste des 70 Sougiot étudiées sur Matmidim

Sougiot de Brah'ot			Sougiot sur les H'aguim
1. Birkot Hatorah	14. Brah'a sur un interdit	33 -34. Birkat Hagomel	Hanouka
2. Choméa Kéoné	15. Anigrone	38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit	8. Emplacement de la Hanoukia
3. Arévout	17. Birkat Haguefen	39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli	44. Ner Ich oubeto
4. Kavana dans le Chema	18. Natei Inchei	40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot	45. Ner Ich oubeto (2)
5. Position pour le Chema	19. Birkat Haréah'	41. Hatov Véhamétiv sur le vin	Pourim
6. Méah Brah'ot	22. Les jus	42. Cheva Brah'ot (1)	16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim
7. Amen Yetoma	23. Trima	43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot	Pesssah
9. Les quantités pour les Brah'ot	24. Pat Kisnin (1)	46. Birkat Halevanah	20. Biour H'amets
10. Les Brah'ot de consommation	25. Pat Kisnin (2)	47-49. H'azarat Hachats'	58. Bedika des miettes
11. Brah'a Chééina Tsrih'a	26. Les Apéritifs		Sefirat Haomer
12. Ikar Vétafel	27-31 Zimoun		21. Un seul grand compte
13. Mééin Chaloch	32. Tefilat Haderekh		Roch Hachana
			35. Les trois Livres
Sougiot générales			Soukot
37. Bal Tossif	53. Mitsva bo yoter	55-56. Mitsvat Assei	36. Mitsstaer
50. Tokh Kédé Dibour	Mibichlouh'o	Chehazman grama	
51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera	54. Mitsvot lav lihanot nitanou	57. Zerizim makdimim lemitsvot	
Chabbat – Melekheth Mah'chevet			
59. 60. 61. Mit'assek	65. 66. 67. 68. Psik Récheh		
62. 63. 64. Davar Chééno	69. 70. Melakha chééina		
Mitkaven	tsrikha légoufah		

Bon Limoud sur Matmidim